

Santiago Nazarian: Halcsontváz

Espinha de peixe (2008)

Hau bizonytalan ujjakkal nyitotta ki a csapot. Újra el kell majd zárnia, miután megmosta a kezét. Halszaga volt, nyershal-szaga, mindig búzlótt. Pikkelyek az ujjain. Nem akarta bepiszkolni a csapot. Újra el kell majd zárnia, ha már tiszták lesznek az ujjai. Megmosta a kezét.

Ahogy a mosdó fölé hajolt, valami belenyilallt a hátába. Ahogy a mosdó fölé hajolt, a csontjáig hatolt a fájdalom. Oda kapott a kezével, fölegyenesedett a tükör előtt. A szemébe nézett. Saját magát látta. Nem voltak pikkelyek. Nem voltak csontok. Nem tükröződtek halak a hosszúkás szemében, a kamaszos arcvonásain. Hau még ugyanaz volt, az ujjak dacára.

Elvette a kezét a hátáról, és elzárta a csapot. Az orrához emelte az ujjait. Megszagolta őket. Még mindig ott volt. A fájdalom a csontokban. A hal kiáltása. És a hosszúkás szeme még jobban összeszűkült a tükör előtt.

Egész nap. Minden reggel. A szüleinek segített a piaci standon. Kés a csont mellé, hal a jégre, lesütött szem, halk szavak; pedig jobban beszélt portugálul, mint ők. Csomagolt. Újságpapír. Szénfekete festék. Vízbe merülő maszatos ujjak. Halat csomagoló, hulladékot eltakarító ujjak, a kamaszkora vége.

És Hau egész délelőtt csak az arca tükörképét várta. Az ujjait az orra előtt. Szappan, vanília, hogy lezárja a napi rutint, ami nem is a sajátja. Épp hogy csak munka. Épp hogy csak a családja. Nem fogja bepiszkolni a költészetét. Az ujjai között, nem fogja bepiszkolni a papírját. Csomagolt. Eltakarított. És origamit hajtogatott a szabad óráiban.

A lánynak. Amikor elment előtte. Lesütötte a szemét. Lehajtotta a fejét. Remélte, hogy nem látja, még ha érzi is. Még ha kilométerekről is megérzi a stand szagát. Mindig sietett, amikor elment előtte. Sosem nézett rá. De lehet, hogy csak ő sütötte le a szemét. És nem érezhette.

Később találkoztak. Délután. Amikor a lány még csak meg sem kérdezte, mivel foglalkozik. Hogy mivel foglalkozik majd? Filozófiával. Egymás mellett a tanfolyamon, a fölvételre készülve. Egymás mellett a megállóban, a buszra várva. És jó éjszakát. Holnap korán kelek, segítenem kell apámnak.

Ennél messzebb nem jutottak. Nem adtak egymásnak puszit, nem simogatták meg a másik karját, de köszöntek egymásnak. Kezet ráztak, és egymáshoz értek az ujjaik. Remélte, hogy nem fogják lebuktatni. Az ujjak, a halszaguk. A nap vé-

Hau abriú a torneira com dedos cuidadosos. Teria de fechá-la novamente, depois de lavar as mãos. Cheiravam a peixe, peixe fresco, sempre como algo podre. Escamas em seus dedos. Não queria contaminar a torneira. Teria de fechá-la novamente, com as mãos limpas. Lavou-as.

5 Curvava-se na pia e sentia a dor nas costas. Curvava-se na pia e sentia a espinha. Colocava as mãos, descurvava-se na frente do espelho. Olhava em seus olhos. Via a si mesmo. Nenhuma escama. Nenhuma espinha. Nenhum reflexo de peixe em seus olhos puxados, em seu rosto adolescente. Hau ainda era o mesmo, apesar dos dedos.

Tirou a mão das costas e fechou a torneira. Levou os dedos ao nariz. Cheirou. Ainda estava lá. A espinha doía. O peixe gritava. E seus olhos puxados comprimiam-se ainda mais, diante do espelho.

15 O dia inteiro. Toda as manhãs. Ajudava os pais com a barraca na feira. Faca na espinha, peixe no gelo, olhos baixos, como a voz, ainda que falasse português melhor do que eles. Embrulhava. Papel jornal. Tinta carbono. Dedos manchados, afundando na água. Dedos congelados, embrulhando os peixes, embalando os restos, o fim da sua adolescência.

E Hau passava toda a manhã esperando por seu reflexo na frente do espelho. Seus dedos embaixo do nariz. Sabão, baunilha, para afastar um cotidiano que não era seu. Apenas um trabalho. Apenas família. Não contaminaria sua poesia. Em seus dedos, não contaminaria seu papel. Embrulhava. Embalava. E dobrava origamis nas horas vagas.

Para ela. Quando passava. Baixava os olhos. Baixava a cabeça. Esperava que não visse, ainda que sentisse. Ainda que sentisse o cheiro da barraca à quilômetros de distância. Sempre passava apressada. Nunca olhava para ele. Ou talvez fosse ele que abaixasse os olhos. E nem podia perceber.

30 Encontravam-se mais tarde. De tarde. Quando ela nem mesmo perguntava o que ele fazia. O que ele faria? Filosofia. Juntos no cursinho esperando pelo vestibular. Juntos no ponto esperando o ônibus chegar. E boa noite. Amanhã eu acordo cedo para ajudar o meu pai.

40 Não iam muito além. Não trocavam beijos nem carícias, mas se cumprimentavam. Sacudiam mãos e tocavam os dedos. Esperava que eles não fossem denunciá-lo. Os cheiros de peixe. Estava tudo no lugar certo, no final do dia. Até

gére minden a helyére került. Aztán eljön újra a reggel, és várni fogják a halak.

Ahogy a fogát mosta, és hallgatta az ébredező madarak énekét, látta saját magát a tükörben, habzott a szája az indultól. Köpött egyet. Az orrához emelte az ujjait. Már nem fájtak a csontjai. Legalább nem gyülemlett föl napról napra a fájdalom és a szag, nyom nélkül eltűnt mindkettő a munka végén. Egy nap a múltja majd örökre véget ér. És ő még csak emlékezni sem fog rá, milyen volt a halszag.

Parfüm. Péntek este, hogy együtt legyen a barátokkal, hogy együtt legyen a lánnyal, egészen másnap reggelig. Egy kis bárban, néhány sör mellett, megünneplik a születésnapot. Nem az övé. Nem a lányé. De együtt lesznek, és ez a legfontosabb. Ő a bal oldalon ül majd, a srácokkal. Nevetnek, isznak, lepárlódnak, megerjednek. A lány pedig ott lesz vele szemben, a többi nővel, gesztikulálnak, megillatosítják a levegőt a tarka koktéjjaikkal. Az út mellett ültek, a csatorna mellett, ott, ahol később a piac standjai fognak állni.

Az alkohollal megérkezett az étvágy, és az ételekkel megérkeztek a csontok, halcsontok, tőkehal, krokett, minden párnak egy adag. Egy adag provolone. Halas táská. Kecsap. Majonéz. És szalvéta, hogy megtöröljék az ujjait.

A lánynak sikerült a bravúr. Csak egyet használt el. Egy szalvéta, és megigazította a rúzsát. Egyetlen szalvéta, és végzett. A majonézzel. A kecsappal. A provolonéval, a halas táskával és a halcsontvázal, a tőkehalas krokettal. Ő a srácokat figyel, egy halom papír tornyosult előtte. Kecsap, majonéztől piszkos szalvéták. Ránézett a lányra, és nyelt tovább. Ránézett a lányra, és már mindene ragadt. Megtörölte az ujjait egy köteg szalvétában.

Szükség van az ilyen nőkre, hogy a srácok illendően viselkedjenek. Szükség van a nőkre, hogy a srácok is használjanak szalvétát. Hogy iganak még egy kicsit, hogy nevensenek és elrejtsek, hogy elrejtsek a halcsontvázakat a fogaik között. Hogy elrejtsek a pikkelyeket az ujjai között. Ránézett a lányra, és elrejtőzött a papírok mögé. Egy darab, összehajtvá, origami.

A lány a többieket figyelte az asztal jobb oldaláról. A barátnői mellett, jól nevelten mosolygott. A srácok egymást ugratták. Ő dolgozott. Az ujjai a lányért. A remegő ujjai. Dolgoztak az ujjai. A ragadós ujjai, a papíron, költészetté formálva mindazt, amit érez.

De mit érzett? Az őt hívogató csatornát. Az italt hívogató barátokat. A sört, a torkukat és a halcsontvázakat eláztató erjedt sört. Pár órával később majd ott áll, átfagyott ujjakkal.

amanhecer de novo e os peixes esperarem por ele.

Escovando os dentes, ouvia os primeiros cantos dos pássaros, olhava seu próprio reflexo no espelho, espumando de raiva. Cuspia. Levava os dedos ao nariz. Não sentia mais a espinha. Pelo menos a dor e o odor não se acumulavam dia após dia, desapareciam ao final do expediente sem deixar seqüelas. Um dia seu passado se apagaria para sempre. E ele nem mesmo se lembraria de qual era o cheiro de peixe.

50 Perfume. Numa sexta de noite, para encontrar com os amigos, para encontrar com ela, até a manhã seguinte. Num barzinho, entre cervejas, comemorariam o aniversário. Não era o dele. Não era o dela. Mas estariam juntos, e isso era o que importava. Ele estaria do lado esquerdo, com os meninos. Rindo, bebendo, destilando, fermentando. Ela estaria logo a frente, com a mulheres, acenando, perfumando o ambiente em coquetéis coloridos. Sentados à beira da rua, da sarjeta, onde seriam montadas mais tarde as barracas da feira.

60 O álcool abria o apetite e o menu abria a espinha, de peixe, bacalhau, bolinhos, uma porção por casal. Uma porção de provolone. Pastéis. Catchup. Maionese. E guardanapos para limpar os dedos.

Ela fazia a proeza. Usava apenas um. Um guardanapo e limpava o batom. Um único guardanapo e dava conta. Da maionese. Catchup. Provolone, pastéis e espinha de peixe, bolinhos de bacalhau. Ele acompanha os meninos, acumulava uma montanha de papéis. Guardanapos sujos de catchup, maionese. Olhava para ela e engolia. Olhava para ela e se melava todo. Limpava os dedos numa porção de guardanapos.

São necessárias mulheres assim, para fazer os meninos se comportarem. São necessárias mulheres, para os meninos usarem os guardanapos. Para beber um pouco mais, para sorrir e esconder, para esconder as espinhas de peixe entre os dentes. Para esconder as escamas entre dos dedos. Ele olhava para ela e se escondia atrás dos papéis. Um pedaço, dobrado, origami.

Ela acompanhava tudo do lado direito da mesa. Ao lado de suas amigas, sorrindo com compostura. Os meninos zombando. Ele trabalhando. Seus dedos por ela. Seus dedos sacudindo. Seus dedos trabalhando. Seus dedos melados, no papel, transformando em poesia tudo o que ele sentia.

E o que ele sentia? A sarjeta a chamá-lo. Os amigos a chamar a bebida. A cerveja, fermentada, descendo em bocas de lobo, espinhas de peixe. Horas depois estaria lá, com os

Az ujjak a halakban, ugyanabban az utcában, csomagol, papírba, a nők vacsoráját, az anyukák, a barátnői anyukáinak vacsoráját.

És a költészet nem lesz más, csak szén. Majonéz lesz a hírekből, maszatos, újságpapírba csomagolt hírek, egy hal csontvázán. Ő is csak egy lesz a sok közül. Hosszúka szem a piacon. Lesütött szem, halk szavak, nem mozdul. Ő a halakért fog dolgozni, a hideg, élettelen halakért, tulajdonképpen csak ez érdekli mindenkit, aki odamegy hozzá. Nem éreznék a parfümöt a nyakán. Nem fogják érezni a fájdalmat csontjában.

A gyorsan dolgozó ujjával, még így, ittasan is, ügyes munkát végzett. Halcsontváz. Szalvéta a bárból. Origami. Tökéletes. Forma és költészet a lánynak, egy foltok nélküli papíron. Egy papírhal. „Hogy lemerüljön veled.”

A lány, mosollyal az arcán, a kezébe vette a halat. Szép volt. Az origami. A mosoly. Elérte, hogy az egész piac alámerüljön az óceánban, és átvegyék a hatalmat a tengerlakók. A lány odahúzta az ajkához, a rúzsához, és megcsókolta. „Nahát, milyen vicces, még halszaga is van.”

Kertes Gábor fordítása

SANTIAGO NAZARIAN: Espinazo de pez [Espinha de peixe]. In DIEGO TRELLES (ed.): *El futuro no es nuestro*. Buenos Aires, 2009, Eterna Cadencia

dedos congelados. Os dedos no peixe, naquela mesma rua, embrulhando em papel, o jantar das mulheres, as mães, as mães de suas meninas.

90 E poesia seria apenas carbono. Maionese seriam as notícias, manchadas, em papel de jornal, na espinha de um peixe. Ele seria apenas mais um. Olhos puxados na feira. Olhos baixos como a voz, quieto. Ele trabalharia pelo peixe, fresco, morto, o verdadeiro interesse de todas que viriam até ele.
95 Nem sentiriam o perfume em seu cangote. Nem sentiram a dor na sua espinha.

Com seus dedos trabalhando rápido ele concluiu, ainda que bêbado, um trabalho bem feito. Espinha de peixe. Guardanapo de bar. Um origami. Perfeito. Formas e poesias para ela, num papel sem manchas. Um peixe de papel. “Para mergulhar com você.”

Ela pegou o peixe nas mãos com um sorriso nos lábios. Era lindo. O origami. O sorriso. Fazia a feira toda afundar num oceano e a vida marinha dominar. Ela o levou até a boca, até o batom, e o beijou. “Hum, que engraçado, tem até cheiro de peixe.”